

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

**МОНГОЛ УЛСЫН ХӨГЖЛИЙН
БАНКНЫ ТУХАЙ**
(Шинэчилсэн найруулга)

**НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ**

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь Монгол Улсын Хөгжлийн банк (цаашид “Хөгжлийн банк” гэх)-ны үйл ажиллагааны зарчим, удирдлага, зохион байгуулалтын эрх зүйн үндэс болон эрхлэх үйл ажиллагааны хүрээг тогтоож зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Хөгжлийн банкны тухай хууль тогтоомж

2.1.Хөгжлийн банкны тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, энэ хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Хөгжлийн банкны үйл ажиллагаатай холбогдсон харилцааг энэ хуулиар, энэ хуульд өөрөөр заагаагүй бол нийтлэг харилцааг бусад хуулиар зохицуулна.

3.2.Энэ хуульд Банкны тухай хуульд зааснаар зохицуулахаар тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд Хөгжлийн банкны үйл ажиллагаанд Банкны тухай хууль үйлчлэхгүй.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1. “Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал” гэж Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн тухай хуулийн 4.1.7-д заасныг;

4.1.2. “дунд хугацааны хөгжлийн бодлого” гэж Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн тухай хуулийн 6.3, 6.4-д тус тус заасан баримт бичгийг;

5 дугаар зүйл.Хөгжлийн банкны эрх зүйн байдал

5.1.Хөгжлийн банк нь энэ хуульд заасан үйл ажиллагааг эрхлэх чиг үүрэг бүхий ашгийн төлөө төрийн өмчит хуулийн этгээд байна.

5.2.Хөгжлийн банкиг байгуулах, өөрчлөн байгуулах, татан буулгах шийдвэрийг Засгийн газар гаргаж, Улсын Их Хуралд танилцуулна.

6 дугаар зүйл.Хөгжлийн банкны өөрийн хөрөнгө

6.1.Хөгжлийн банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгө нь хувьцаа эзэмшигчийн оруулсан хөрөнгөөс бүрдэх бөгөөд түүний хэмжээг хувьцаа эзэмшигч тогтооно.

6.2.Хөгжлийн банк нь тухайн жилийн цэвэр ашгаас хувь нийлүүлсэн хөрөнгийг нэмэгдүүлж, үлдэх хэсгээр алдагдлыг нөхөх зорилго бүхий нөөц сан байгуулна.

6.3.Хөгжлийн банкны алдагдлыг нөөц сангийн хөрөнгөөр нөхөх боломжгүй тохиолдолд нэмэлт хөрөнгийг хувьцаа эзэмшигч шийдвэрлэнэ.

6.4.Энэ зүйлийн 6.2–т заасан санг бүрдүүлэх, түүнийг удирдах журмыг Хөгжлийн банкны төлөөлөн удирдах зөвлөл /цаашид “Төлөөлөн удирдах зөвлөл” гэх/ батална.

7 дугаар зүйл.Хөгжлийн банкны баримтлах зарчим

7.1.Хөгжлийн банк нь үйл ажиллагаандаа дараах зарчмыг баримтална:

7.1.1. ашигтай ажиллах;

7.1.2. үйл ажиллагаагаа тогтвортой явуулах;

7.1.3. хараат бус байх;

7.1.4. ил тод байх;

7.1.5. хариуцлагатай байх.

7.2.Хөгжлийн банк нь компанийн сайн засаглалын дараах зарчмыг баримтална:

7.2.1.Хөгжлийн банкны үйл ажиллагаатай холбоотой шийдвэр нь хамтын удирдлагад үндэслэсэн байх;

7.2.2. хараат бус хөндлөнгийн хяналттай байх.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ХӨГЖЛИЙН БАНКНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

8 дугаар зүйл.Хөгжлийн банкны үйл ажиллагааны төрөл

8.1.Хөгжлийн банк дараах үйл ажиллагаа эрхэлнэ:

8.1.1. төсөл, хөтөлбөр санхүүжүүлэх;

8.1.2. төлбөр тооцоо хийх;

8.1.3. баталгаа, батлан даалт гаргах;

8.1.4. үнэт цаас гаргах, санхүүгийн хэрэгсэл худалдах, худалдан авах, хадгалуулах;

8.1.5. зээл авах;

8.1.6. гадаад валют худалдах, худалдан авах, хадгалуулах;

8.1.7. компанийн хувьцаа эзэмших, хөрөнгө оруулалтын санд хөрөнгө оруулалт хийх;

8.1.8. төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх;

8.1.9. хөрөнгө, өр төлбөрийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх зорилгоор хуулиар хориглоогүй бусад үйл ажиллагаа.

8.2. Хөгжлийн банкнаас санхүүжүүлэх, баталгаа, батлан даалт гаргах төсөл, хөтөлбөрийн нийт дүнгийн 60-аас доошгүй хувь нь бүтээгдэхүүнээ экспортлоход чиглэгдэнэ.

9 дүгээр зүйл. Зээл авах

9.1. Хөгжлийн банк энэ хуулийн 25.1-д заасан үзүүлэлт, журам, 28 дугаар зүйлд заасан хязгаарлалтад тус тус нийцүүлэн төлөөлөн удирдах зөвлөлийн шийдвэрээр зээл авч болно.

10 дугаар зүйл. Төсөл, хөтөлбөр санхүүжүүлэх

10.1. Хөгжлийн банк нь дор дурдсан шаардлагыг хангасан төсөл, хөтөлбөрийг санхүүжүүлнэ:

10.1.1. Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал, дунд хугацааны хөгжлийн бодлогод нийцсэн байх;

10.1.2. эдийн засаг, санхүүгийн үр ашигтай, зээл эргэн төлөгдөх чадвартай байх;

10.1.3. техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл, төсөв хийгдсэн байх;

10.1.4. эдийн засгийн өсөлт, экспортыг дэмжих, импортыг орлох, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд чиглэсэн байх;

10.1.5. төслийн эрсдэлийн үнэлгээ, санхүүжилт авах үндэслэл, эдийн засаг, байгаль орчин, нийгмийн үр нөлөөг мэргэжлийн шинжилгээ, үнэлгээний аргачлал, шалгуурын дагуу тооцсон байх;

10.1.6. энэ хуулийн 8.1.7-д зааснаас бусад санхүүжилт нь Засгийн газрын өрийн баталгаа, барьцаа, баталгаа зэрэг үүргийн гүйцэтгэлийг хангах арга хэрэгслээр хангагдсан байх;

10.2. Хөгжлийн банк төсөл, хөтөлбөрийг хамтран санхүүжүүлж болно.

10.3. Энэ зүйлийн 10.1-д зааснаас бусад нөхцөл, шаардлагыг Хөгжлийн банкны дотоод бодлого, журмаар тодорхойлно.

10.4.Төсөл, хөтөлбөр санхүүжүүлэх шийдвэрийг Хөгжлийн банк гаргах ба шийдвэр гаргахтай холбоотой журмыг Төлөөлөн удирдах зөвлөл батална.

11 дүгээр зүйл.Төлбөр тооцоо хийх

11.1.Хөгжлийн банкны төлбөр тооцооны үйл ажиллагааг Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуульд заасны дагуу зохицуулна.

11.2.Төлбөр тооцооны үйлчилгээний хөлсийг Хөгжлийн банк тогтооно.

12 дугаар зүйл. Баталгаа, батлан даалт гаргах

12.1.Хөгжлийн банк нь энэ хуулийн 25.1-д заасан үзүүлэлт, журам, 28 дугаар зүйлд заасан хязгаарлалтад тус тус нийцүүлэн дангаар болон бусад этгээдтэй хамтран гуравдагч этгээдэд баталгаа, батлан даалт гаргаж болно.

12.2.Баталгаа, батлан даалтыг энэ хуулийн 10.1.2-10.1.5-д заасан шаардлагыг хангасан төсөлд гаргаж болно.

13 дугаар зүйл.Үнэт цаас гаргах, санхүүгийн хэрэгсэл худалдах, худалдан авах, хадгалуулах

13.1.Хөгжлийн банк нь энэ хуулийн 25.1-д заасан үзүүлэлт, журам, 28 дугаар зүйлд заасан хязгаарлалтад тус тус нийцүүлэн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн шийдвэрээр үнэт цаас гаргаж болно.

13.2.Хөгжлийн банкны санхүүгийн хэрэгсэл худалдах, худалдан авах, хадгалуулахтай холбогдсон харилцааг холбогдох хууль тогтоомжоор зохицуулна.

14 дүгээр зүйл.Гадаад валют худалдах, худалдан авах, хадгалуулах

14.1.Хөгжлийн банкны гадаад валют худалдах, худалдан авах, хадгалуулахтай холбогдсон харилцааг холбогдох хууль тогтоомжоор зохицуулна.

15 дугаар зүйл.Компанийн хувьцаа эзэмших, хөрөнгө оруулалтын санд хөрөнгө оруулалт хийх

15.1.Компанийн хувьцаа эзэмших, хөрөнгө оруулалтын санд хөрөнгө байршуулах шийдвэрийг Төлөөлөн удирдах зөвлөл хууль тогтоомжид нийцүүлэн гаргана.

16 дугаар зүйл.Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх

16.1.Хөгжлийн банк нь төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, бэлтгэл ажилд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор зөвлөх үйлчилгээ үзүүлж болно.

17 дугаар зүйл.Засгийн газрын хөрөнгийг итгэмжлэн удирдах

17.1.Засгийн газрын шийдвэрээр түүний хөрөнгийг Хөгжлийн банк хуульд нийцүүлэн итгэмжлэн удирдаж болно.

17.2. Засгийн газрын хөрөнгийг итгэмжлэн удирдахтай холбоотой харилцааг хуульд заасны дагуу гэрээгээр зохицуулна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ХӨГЖЛИЙН БАНКНЫ УДИРДЛАГА

18 дугаар зүйл. Хөгжлийн банкны удирдлага

18.1. Хөгжлийн банкны эрх барих дээд байгууллага нь хувьцаа эзэмшигчдийн хурал, түүний чөлөөт цагт Төлөөлөн удирдах зөвлөл байна.

18.2. Хөгжлийн банкны хувьцаа эзэмшигч нь Засгийн газар байна.

19 дүгээр зүйл. Төлөөлөн удирдах зөвлөл

19.1. Төлөөлөн удирдах зөвлөл есөн гишүүнтэй байх бөгөөд тэдгээрийн гурав нь хараат бус гишүүн байна.

19.2. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүдийг хувьцаа эзэмшигч томилж, чөлөөлнө.

19.3. Хөгжлийн банкны төлөөлөн удирдах зөвлөлийн даргыг төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүдийн дийлэнх олонхийн саналаар томилно.

19.4. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүдийн 50-иас дээш хувийг тухайн төсвийн жилийн хугацаанд өөрчлөхийг хориглоно.

19.5. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүн нь Банкны тухай хуулийн 32.1-д зааснаас гадна дараах шалгуурыг хангасан байна:

19.5.1. зээл, батлан даалт, баталгааны гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн аливаа өргүй;

19.5.2. ял шийтгэлгүй;

19.5.3. банк, санхүү, хууль, эдийн засгийн дээд боловсролтой, уг салбарт 5-аас доошгүй жил удирдах албан тушаалд ажилласан, мэргэжлийн дадлага туршлагатай байх;

19.5.4. төрийн улс төрийн албан тушаал хашдаггүй байх;

19.5.5. эрх бүхий албан тушаалтнаар нь ажиллаж байсан хуулийн этгээд дампуурсан, төлбөрийн чадваргүй болсон нь тухайн этгээдээс аливаа хэлбэрээр шалтгаалаагүй нь нотлогдсон байх.

19.6. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хараат бус гишүүн нь энэ зүйлийн 19.5-д зааснаас гадна Компанийн тухай хуулийн 79.1, Банкны тухай хуулийн 33.3-т заасан шалгуурыг тус тус хангасан байна.

19.7. Энэ зүйлийн 19.6-д заасан хараат бус гишүүнийг Компанийн тухай хуульд заасны дагуу сонгоно.

20 дугаар зүйл.Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн бүрэн эрх

20.1.Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хуулийн 31.3, 31.4-т зааснаас гадна дараах эрх, үүрэгтэй байна:

20.1.1.Хөгжлийн банкны дунд, урт хугацааны стратеги төлөвлөгөөг батлах;

20.1.2.Хөгжлийн банкны тухайн жилийн бизнес төлөвлөгөөг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Монголбанкны саналыг харгалзан батлах;

20.1.3.үйл ажиллагааны үр дүнгийн үзүүлэлтийг батлах;

20.1.4.Хөгжлийн банкны гүйцэтгэх захирлыг сонгон шалгаруулах журам батлах, түүнтэй гэрээ байгуулах, дүгнэх;

20.1.5.Хөгжлийн банкны зохион байгуулалтын бүтэц, жилийн төсөв, орон тооны дээд хязгаарыг батлах;

20.1.6.Хөгжлийн банкны зээлийн, хөрөнгө оруулалтын, эрсдэлийн удирдлагын, актив, пассивын удирдлагын бодлогыг батлах;

20.1.7.хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар хэлэлцүүлэх асуудлын санал хүргүүлэх;

20.1.8.энэ хуулийн 25.1-д заасан үзүүлэлт, журмын төсөлд санал хүргүүлэх;

20.1.9.хувьцаа эзэмшигчид жил бүр ажлаа тайлагнах.

20.2.Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн эрх, үүрэгт Компанийн тухай хуулийн 76.1.2, 76.1.3, Банкны тухай хуулийн 31.3.2, 31.3.4-т заасан эрх, үүргүүд хамаарахгүй.

20.3.Хөгжлийн банкны төлөөлөн удирдах зөвлөл сард нэгээс доошгүй удаа хуралдана.

20.4.Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүй хувийн ирцтэйгээр хуралдааныг хуралдуулж, хуралдаанд оролцсон гишүүдийн дийлэнх олонхийн саналаар асуудлыг шийдвэрлэнэ.

20.5.Төлөөлөн удирдах зөвлөл үйл ажиллагааныхаа журмыг тогтооно.

21 дүгээр зүйл.Гүйцэтгэх удирдлага, түүний бүрэн эрх

21.1.Гүйцэтгэх удирдлага нь Хөгжлийн банкны өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулна.

21.2.Гүйцэтгэх удирдлагыг Гүйцэтгэх захирал, түүний бүрдүүлсэн баг хэрэгжүүлнэ.

21.3.Гүйцэтгэх захирлыг энэ хуулийн 20.1.4-т заасан журмын дагуу олон улсын нээлттэй сонгон шалгаруулалтаар сонгож, Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс томилж, чөлөөлнө.

21.4. Гүйцэтгэх захирал нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

21.4.1. банк, санхүү, эдийн засгийн дээд боловсролтой, санхүүгийн салбарт удирдах албан тушаалд 5-аас доошгүй жил ажилласан, мэргэжлийн дадлага туршлагатай байх;

21.4.2. ял шийтгэлгүй, ёс зүй болон бизнесийн нэр хүнд нь банкиг удирдахад харшлахгүй байх;

21.4.3. Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс тогтоосон бусад шаардлага.

21.5. Гүйцэтгэх удирдлага Компанийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах эрхийг хэрэгжүүлнэ:

21.5.1. Хуульд Төлөөлөн удирдах зөвлөл батлахаар зааснаас бусад Хөгжлийн банкны дотоод дүрэм, журам, заавар, аргачлал болон хүү, шимтгэлийн ерөнхий нөхцөлийг батлах;

21.5.2. санхүүгийн зах зээлд үйл ажиллагаа эрхлэх, төлбөр тооцоо гүйцэтгэхтэй холбоотой санхүү бүртгэл, мэдээлэл, удирдлага, зохион байгуулалтын асуудлаар холбогдох шийдвэрийг гаргах;

21.5.3. Хөгжлийн банкны жилийн төсвийг боловсруулан батлуулж, батлагдсан төсвийн хүрээнд үйл ажиллагааг зохион байгуулах, гүйцэтгэлийг тайлагнах;

21.5.4. шинэ бүтээгдэхүүн нэвтрүүлэх;

21.5.5. Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс олгосон эрхийн хүрээнд Хөгжлийн банкиг төлөөлөх, гэрээ, хэлцлийг байгуулах;

21.5.6. хүний нөөцийн бодлого, цалингийн сүлжээ батлах, ажилтантай хөдөлмөрийн гэрээ байгуулах, цуцлах, түүнд олгох урамшуулал, хөнгөлөлт, тусламж, тэтгэмжийн хэмжээг тогтоох, сахилгын шийтгэл ногдуулах;

21.5.7. Хөгжлийн банкны нэрийн өмнөөс холбогдох мэдээ, тайланг харилцагчаас шаардан авах, тэдний тайлан тэнцэлтэй танилцах, шалгах, хууль тогтоомжийн дагуу хөрөнгийг барьцаалах, дансны гүйлгээг түр хаах;

21.6. Гүйцэтгэх удирдлага дараах үүрэг хүлээнэ:

21.6.1. Хөгжлийн банкны үйл ажиллагааны дунд, урт хугацааны стратеги, бизнес төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх;

21.6.2. санхүүгийн сахилга батыг сахиулах, Хөгжлийн банкны хэвийн үйл ажиллагааг хангуулах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх;

21.6.3. банкны дотоод нэгжүүд болон хувьцааг нь эзэмшиж буй компанийн үйл ажиллагааны уялдааг хангах;

21.6.4. хөрөнгө оруулах төсөл, хөтөлбөрийн болон зээлийн шинжилгээ, үнэлгээ хийх зориулалтаар мэдээллийн сан бүрдүүлэх;

21.6.5. комплайнс, дотоод хяналт, шалгалтын тогтолцоо бүрдүүлэх;

21.6.6. Хөгжлийн банкны өмнө хүлээсэн бусад этгээдийн үүргийг хангуулах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх;

21.6.7. үйл ажиллагаатай холбоотой дүрэм, журам, зааврын хэрэгжилтийг хангах;

21.6.8. хөрөнгийн удирдлагыг хэрэгжүүлж, эх үүсвэрийн чөлөөт үлдэгдлийг зах зээлд хөрвөх чадвартай санхүүгийн хэрэгсэлд үр өгөөжтэй байршуулах, үйл ажиллагааны эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх;

21.6.9. Хөгжлийн банкнаас санхүүжүүлсэн төсөл, хөтөлбөр зээлийн талаарх мэдээллийг цаг тухайд нь гаргаж, тэдгээрийн үнэн зөв байдлыг хариуцах;

21.6.10. Хөгжлийн банкнаас санхүүжүүлсэн төсөл, хөтөлбөр, олгосон зээлийн хэмжээ, гаргасан үнэт цаас, түүний борлуулалтын хэмжээ, эх үүсвэр татан төвлөрүүлэлт, үр ашгийн байдал, цаашдын төлөв хандлагын талаар санал боловсруулан Төлөөлөн удирдах зөвлөл болон хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд танилцуулах;

21.6.11. Хөгжлийн банкны санхүү, төлбөрийн чадвар, нэр хүндийг дээшлүүлэхэд чиглэсэн бодлогыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авах;

21.6.12. хувийн ашиг сонирхолтой нь холбогдсон асуудлыг хэлэлцэх, шийдвэрлэхэд оролцохгүй байх;

21.6.13. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн өмнө ажлаа улирал бүр тайлагнах;

21.6.14. Энэ хуулийн 8.1.7-д заасан болон Хөгжлийн банкнаас санхүүжилт олгон удирдлагад нь оролцох шаардлагатайгаас бусад байгууллагад ажил, албан тушаал хавсран эрхлэхгүй байх;

21.6.15. энэ хуулийн 30 дугаар зүйлд заасан Хөгжлийн банкны мэдээллийг нийтэд тайлагнах явцад хяналт тавих.

**ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ХӨГЖЛИЙН БАНКНЫ ТАЛААРХ ТӨРИЙН
БАЙГУУЛЛАГЫН БҮРЭН ЭРХ,
ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА**

22 дугаар зүйл. Улсын Их Хурлын бүрэн эрх

22.1. Улсын Их Хурал Хөгжлийн банкны талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

22.1.1. Хөгжлийн банкиг өөрчлөн байгуулах, татан буулгах шийдвэртэй танилцах;

22.1.2. Хөгжлийн банкны санхүүгийн болон үйл ажиллагааны тайланд хийсэн аудитын тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжтэй танилцах.

23 дугаар зүйл.Засгийн газрын бүрэн эрх

23.1.Засгийн газар нь Хөгжлийн банкны талаар Компанийн тухай хуулийн 62.1-д заасан хувьцаа эзэмшигчийн бүрэн эрхээс гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

23.1.1.Хөгжлийн банкны бодлого, түүний хэрэгжилттэй холбоотой асуудлаар банк, эрх бүхий бусад байгууллагатай шууд харилцах;

23.1.2.Хөгжлийн банкны буцаан худалдан авах нөхцөлтэй гаргасан урт хугацаат үнэт цаасыг худалдан авах, хөрөнгө оруулалт хийх;

23.1.3.аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайлантай танилцаж, тайланг Хөгжлийн банкны үйл ажиллагаанд хийсэн дүгнэлтийн хамт Улсын Их Хуралд хүргүүлэх;

23.1.4.Хөгжлийн банкны санхүү, төлбөрийн чадварын хэвийн, тогтвортой байдлыг хангах цогц арга хэмжээ авах;

23.1.5.Хөгжлийн банкны дүрмийг батлах;

23.1.6.Хөгжлийн банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн бүтэц, хэмжээг өөрчлөх;

23.1.7.Хөгжлийн банкны үйл ажиллагаа нь холбогдох хууль тогтоомжид нийцэж буй эсэх талаар 3 жил тутамд ээлжит хяналт, шалгалт хийх ба шаардлагатай тохиолдолд ээлжит бус хяналт, шалгалт хийнэ;

23.2.Засгийн газар энэ хуулийн 17 дугаар зүйлд зааснаас бусад тохиолдолд Хөгжлийн банкны эх үүсвэрээр санхүүжүүлэх төсөл, хөтөлбөрийг тусгайлан батлахгүй.

24 дүгээр зүйл.Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

24.1.Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь Хөгжлийн банкны талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

24.1.1.Хөгжлийн банкиг өөрчлөн байгуулах, татан буулгах талаар санал боловсруулж Засгийн газарт хүргүүлэх;

24.1.2.энэ хуулийн 5.1-д заасан чиг үүргийн хэрэгжилтийн хүрээнд шаардлагатай мэдээллийг Хөгжлийн банкнаас гаргуулан авах;

24.1.3.Хөгжлийн банкны санхүүгийн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнээр дамжуулан Засгийн газарт хүргэнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ХӨГЖЛИЙН БАНКНЫ ХЯНАЛТЫН ТОГТОЛЦОО, ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХЯЗГААРЛАЛТ

25 дугаар зүйл.Хөгжлийн банкинд тавих хяналт

25.1.Хөгжлийн банкны санхүүгийн зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох, түүнд хяналт тавих журам, активыг ангилах, активын эрсдэлийн сан байгуулах, зарцуулах журмыг Монголбанкны саналыг харгалзан Засгийн газар тогтооно.

25.2.Хөгжлийн банкны хяналт, шалгалтыг энэ зүйлийн 25.1-д заасан журмын дагуу Монголбанк хэрэгжүүлнэ.

25.3.Засгийн газар энэ хуулийн 23.1.7-д заасны дагуу хяналт, шалгалт хийнэ.

25.4.Энэ зүйлийн 25.3-д заасан хяналт, шалгалт хийх журмыг Засгийн газар тогтооно.

26 дугаар зүйл.Хөгжлийн банкны дотоод аудит

26.1.Хөгжлийн банк нь Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн шууд удирдлагад үйл ажиллагаа явуулах дотоод аудитын нэгжтэй байна.

26.2.Хөгжлийн банкны дотоод аудитын нэгж нь банкны бодлого, тухайн жилийн бизнес төлөвлөгөө, төсөв, үйл ажиллагаанд мөрдөх журмын хэрэгжилт, нягтлан бодох бүртгэлийн хөтлөлт, санхүүгийн тайланд аудит хийж, зөвлөмж өгөх чиг үүрэгтэй ажиллана.

26.3.Дотоод аудитын нэгжийн үйл ажиллагааны журмыг Төлөөлөн удирдах зөвлөл батална.

27 дугаар зүйл. Хөгжлийн банкнаас санхүүжүүлсэн төсөл, хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд тавих хяналт

27.1.Хөгжлийн банк нь хянан шалгагчтай байх бөгөөд хянан шалгагч нь энэ хууль болон гэрээний дагуу тус банкны эх үүсвэрийг ашиглаж байгаа төсөл хэрэгжүүлэгчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, шалгалт хийнэ.

27.2.Хянан шалгагч нь санхүүгийн хяналт, шалгалтын улсын байцаагчийн эрхтэй байна.

27.3.Хянан шалгагчийн бүрэн эрхийн хугацаа, эрх, үүргийг энэ хуульд нийцүүлэн Хөгжлийн банкны дүрмээр тогтооно.

27.4.Хянан шалгагчийн улсын байцаагчийн эрхийг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн олгоно.

28 дугаар зүйл. Хөгжлийн банкны үйл ажиллагаанд тавих хязгаарлалт

28.1.Хөгжлийн банкны үйл ажиллагаанд дараах хязгаарлалт тавигдана:

28.1.1.зээл, зээлтэй адилтгах актив хөрөнгийн нийт дүн нь өөрийн хөрөнгийг 50 дахин нэмэгдүүлснээс хэтрэхгүй байх;

28.1.2.зээлийн баталгаа, батлан даалт, зээллэгийн нийт дүн нь өөрийн хөрөнгийг 50 дахин нэмэгдүүлснээс хэтрэхгүй байх.

**ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАГНАЛ,
ИЛ ТОД БАЙДАЛ,**

29 дүгээр зүйл.Санхүүгийн тайлагнал

29.1.Хөгжлийн банкны санхүүгийн тайланд Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн шийдвэрээр сонгосон олон улсын нэр хүнд бүхий аудитын байгууллагаар жил бүр аудит хийлгэж, дүгнэлтийг жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн хамт Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс Монголбанк, Засгийн газарт хүргүүлнэ.

29.2.Санхүүгийн тайлангийн үнэн зөвийг Хөгжлийн банкны гүйцэтгэх удирдлага хариуцна.

29.3.Хөгжлийн банк нь холбогдох тайлан, мэдээллийг Монголбанк, санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

29.4.Энэ зүйлийн 29.3-т заасан тайлан, мэдээлэл гаргах журам, загвар маягтыг Монголбанкны саналыг харгалзан санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.

30 дугаар зүйл.Ил тод байдал

30.1.Хөгжлийн банкны жилийн эцсийн аудитлагдсан санхүүгийн тайланг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд мэдээлнэ.

30.2.Хөгжлийн банк шаардлагатай мэдээллийг Банкны тухай хуулийн 7.2-т заасныг удирдлага болгон зохих журмын дагуу гаргаж өгнө.

**ДОЛДУГААР БҮЛЭГ
ХАРИУЦЛАГА**

31 дүгээр зүйл.Хууль тогтоомж зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлага

31.1.Хөгжлийн банкны тухай хууль тогтоомж зөрчсөн нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол гэм буруутай этгээдэд шүүгч, эсхүл холбогдох улсын байцаагч доор дурдсан захиргааны шийтгэлийг ногдуулна:

31.1.1.энэ хуулийн 10.1-т заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 50-100 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

31.1.2.энэ хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан хяналт шалгалтад саад учруулсан бол иргэнийг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 10-25 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 50-100 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

31.1.3.төлбөр тооцооны баримтыг нуун дарагдуулсан буюу гүйлгээг саатуулсан ажилтан, албан тушаалтныг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 5-25 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

31.1.4.тайлан тэнцэл, мэдээ баримтыг зохих хууль, журмын дагуу гаргаж өгөөгүй буюу энэ хуулийн 30 дугаар зүйлд заасны дагуу холбогдох байгууллагад хүргүүлээгүй, нийтэд мэдээлэх санхүүгийн тайланг хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр нийтэд мэдээлээгүй бол албан тушаалтныг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 5-50 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

31.1.5.нийтлүүлсэн тайлан, мэдээлэлд хуурамч, худал, ташаа мэдээлэл агуулагдсан бол уг тайлан, мэдээллийг баталгаажуулсан Гүйцэтгэх захирал, эрх бүхий бусад албан тушаалтныг тус бүр хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 50-150 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох.

31.1.6.энэ хуулийн 8.2-т заасныг зөрчсөн албан тушаалтныг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 50-100 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох;

ГАРЫН ҮСЭГ